

Oslo, 12.09.2018

INFORMASJON FRA FAGFORBUNDET OM PÅGÅENDE PROSESSER I ALERIS-KONSERNET

1. Bakgrunn og formål

Fagforbundet er gjort kjent med at Aleris gjennom Infoskriv datert 5. september 2018 har kontaktet en rekke beslutningstagere og kunder i Norge. Skrivet inneholder mye nyttig informasjon, men mangler etter Fagforbundets skjønn helt vesentlige elementer.

Det er derfor vår ambisjon at denne informasjonen kan bidra til en mer helhetlig forståelse av den situasjonen som har oppstått rundt Aleris-konsernet i Norge.

2. Fagforbundets arbeid med Aleris

Fagforbundet er Norges største fagforening og er tilsluttet LO. Fagforbundet har om lag 360.000 medlemmer og er tungt involvert i helse- og omsorgssektoren, både i offentlig, ideell og privat sektor.

Fagforbundet har over tid arbeidet opp mot Aleris. Fagforbundet har ikke entydig negative erfaringer med Aleris, og i vår kommunikasjon med offentlige tilsynsorganer har vi understreket at vi kun presenterer de funn vi har gjort i de virksomheter vi har arbeidet med og undersøkt.

Samtidig er det slik at Fagforbundet de senere år har mottatt en rekke bekymringsmeldinger knyttet til Aleris-konsernets bruk av såkalte konsulenter. Dette er selvstendig næringsdrivende, ofte med enkeltpersonsforetak, som selger sine helse- og omsorgstjenester til Aleris.

Det siste året har flere rådgivere, advokater og annet personell hos oss arbeidet intenst med å skaffe et bilde av hvordan Aleris-konsernet organiserer og administrerer dette arbeidet.

3. Fagforbundets funn

Fagforbundets funn er alarmerende. Aleris benytter i stor utstrekning slike konsulenter til helt ordinært helse- og omsorgsarbeid ved sine boliger. De områdene vi har undersøkt mest intenst, er innenfor rus, psykiatri og funksjonsnedsettelse. Aleris selv skriver at det i 2017

dreide seg om 650 slike i denne delen av Aleris-konsernet. Fagforbundet har ingen fullstendig oversikt.

Det er viktig å understreke at Fagforbundets kritikk av denne måten å organisere tjenesteproduksjon på, retter seg mot Aleris sin øverste ledelse og forretningsmodellen og konsekvensene av denne – og ikke konsulentene som sådan. Konsulentene er helt alminnelige arbeidstakere som utfører viktig helse- og omsorgsarbeid.

Det følger av arbeidsmiljøloven at den er ufravikelig. Uten å gå for langt i juridisk argumentasjon, så er det Fagforbundets advokaters klare juridiske standpunkt at det ikke er anledning til å benytte annet enn vanlig arbeidskraft når helse- og omsorgstjenester i Aleris sine boliger skal bemannes.

I Infoskrivet gjentar Aleris at gjeldende lovverk, regler og retningslinjer gir full anledning til bruk av selvstendig næringsdrivende konsulenter innenfor psykisk omsorg. Dette er et standpunkt som avviker fundamentalt fra alminnelig oppfatning av hvordan det norske arbeidslivet skal organiseres, og det er interessant at Aleris ikke angir hjemler for sitt standpunkt.

I det følgende vil Fagforbundet vise til noen av våre funn. I denne oversendelsen har vi begrenset opplistingen til det som dreier seg om arbeidstid. Øvrige forhold ønsker vi at relevante tilsynsorganer undersøker. Vi understreker at oppstillingen er basert på samtaler med og analyse av arbeidssituasjonen til om lag 40 konsulenter, og derfor ikke er dekkende for alle. Samtidig mener vi utvalget gir nokså entydige svar.

Innenfor arbeidstid viser våre undersøkelser:

- 70 - 120 timer arbeid i uka er ikke uvanlig. Max funn 142 timer på 1 uke.
- 220 til 300 timer i måneden ikke uvanlig.
- Ikke uvanlig med 14 timers økter, flere dager etter hverandre.
- Ikke uvanlig med flere døgn i strekk på jobb. Max funn 8 ½ døgn (206 timer) på jobb i strekk uten legitimt hvile.
- Ned i 7 timers hviletid mellom 2 oppmøter.

Det er også avdekket flere kritikkverdige forhold knyttet til innholdet av tjeneste som leveres og forholdet mellom Aleris og oppdragsgivere, normalt kommuner.

4. Fagforbundets anmeldelser til relevante offentlige organ

Basert på Fagforbundets grundige undersøkelser besluttet Fagforbundets øverste ledelse (arbeidsutvalget v/ leder Mette Nord) å varsle offentlige etater om det Fagforbundet oppfatter som å være mulig grov arbeidsmiljøkriminalitet, mulig grov avgiftsunndragelse, mulig uforsvarlige tjenester for brukere og mulige straffbare forhold. Fagforbundets varsler gikk til Arbeidstilsynet, Skattedirektøren, Økokrim og flere fylkesmenn.

Det er helt avgjørende for vår samfunnsmodell at representative organisasjoner som Fagforbundet varsler offentlige etater om funn av denne karakter, og vi forventer at opplysningene vi har presentert blir tatt på alvor og at adekvate tiltak iverksettes.

5. Søksmål som står for Oslo tingrett

I februar 2018 reiste fem konsulenter krav mot Aleris for Oslo tingrett om fast ansettelse og etterbetaling av overtidsgodtgjøring, ubekvemstillegg, feriepenger, etterinnmelding i tjenestepensjonsordning mm. Per i dag omfatter søksmålet 26 konsulenter, men en rekke konsulenter utover dette har meldt sine krav til Fagforbundet. Denne rettssaken skal gjennomføres i Oslo tingrett de tre første månedene av 2019.

Konsulentenes krav er at de er og har vært fast ansatte arbeidstakere, og at de som følge av feilklassifiseringen har rett til etterbetaling av store summer, for mange av disse i millionklassen. De har arbeidet utenfor enhver tillatt arbeidstidsordning.

Det er dessverre slik at mange av konsulentene som har benyttet seg av sin rett til å reise søksmål har blitt møtt med negative sanksjoner fra Aleris. Dette vil bli behandlet rettslig.

6. Hensynet til brukerne av tjenestene

Fagforbundet ønsker å understreke at hensynet til brukerne har vært styrende i vårt arbeid. Vi har konsekvent unnlatt å identifisere boliger, enkeltkonsulenter og brukere. Det er forståelig at medietrykket skaper en del uro, men Fagforbundet styrer ikke norsk presse. Det er uansett vårt syn at anstendige lønns- og arbeidsvilkår innenfor rammen av ordinære faste ansettelser bidrar til gode tjenester for brukerne.

7. Kommentar til Aleris sitt Infoskriv

Aleris beskriver en hel del forhold som har til hensikt å underbygge at de driver omsorgsarbeid på en måte som fullt ut er akseptabel. Fagforbundet understreker at det helt sikkert skjer mye godt arbeid i boliger som drives av Aleris.

Problemet, slik Fagforbundet ser det, er at den omfattende bruken av næringsdrivende, konsulenter, enkeltpersonsforetak og/eller oppdragstakere gjør noe fundamentalt med arbeidsplassene. De er ikke omfattet av tillitsvalgsapparatet, de kan sies opp uten begrunnelse på 1 måneds varsel, de har kontrakter som inneholder bøklausuler og de har lønns- og arbeidsvilkår som ligger betraktelig under det som tilsvarende arbeid ville gitt i lønn og tillegg dersom de korrekt var blitt klassifisert som arbeidstakere. Aleris sitt syn er at ingen av arbeidsmiljølovens verneregler gjelder, herunder regler om arbeidstid og plassering av denne. Konsulentene har ingen sykepenger, ingen ferierettigheter eller andre helt selvsagte rettigheter i arbeidslivet.

Det er videre slik at Aleris gjennom denne organiseringen unndrar arbeidsgiveravgift og derfor sparer svært store beløp hver år. Dette er penger som ellers ville bidratt til å finansiere velferdsstaten.

8. Kommentar til organisering av helse- og omsorgssektoren i Norge

Fagforbundet aksepterer fullt ut at internasjonale konsern som Aleris har rett til å tilby sine tjenester til norsk, offentlig sektor. Det Fagforbundet imidlertid forutsetter, er at disse

aktørene følger samme regler som alle andre når det kommer til respekt for skatt og avgift, for grunnleggende arbeidstakerrettigheter og forsvarlig tjenesteproduksjon.

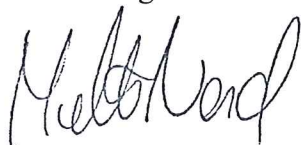
Det er Fagforbundets synspunkt at Aleris bevisst har omgått en rekke slike krav når de over en årrekke, i strid med loven, har bemannet sine omsorgsboliger med selvstendig næringsdrivende fremfor arbeidstakere som inngår i sunne arbeidsfellesskap.

9. Kommunenes ansvar

Norske kommuner er selvsagt godt kjent med at en rekke lover, herunder kommunehelsetjenesteloven, tildeler kommunene ansvaret for å sørge for forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Kommuner i Norge løser dette på forskjellig vis, og det er naturlig.

Fagforbundet mener de forholdene som er avdekket gjør det riktig å anmode alle kommuner i Norge som kjøper tjenester fra leverandører av helse- og omsorgstjenester å undersøke nøye om leverandørene følger arbeidsmiljøloven, bransjens tariffavtaler og det vanlige skatte- og avgiftsregimet i Norge. Fagforbundet mener også at kommunene bør avslutte samarbeidet med leverandører som benytter andre enn arbeidstakere omfattet av arbeidsmiljøloven til å løse disse oppgavene. Det skal også i all hovedsak benyttes faste ansettelse.

Med vennlig hilsen

Mette Nord
forbundsleder
Fagforbundet